

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali 60 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Šodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Iz ljudstva za ljudstvo.

Narod v svoji celoti je stvarstvo prirode. Vez medsebojne ljubezni spaja sinove ene družine, da delajo in se trudijo eden za vse, vsi za enega. Od narave je v naša čista srca vodjen zakon, da ne pustimo, da bi en sin iste matere sedel vsaki dan pri težko obloženi mizi, da bi njegovi otroci hodili v dobre šole, da bi imeli na razpolago lepe igrače in bili srečni in zadovoljni od rojstva do smrti, drugi sin pa da bi moral praznih rok v tuje kraje, da bi tam služil tujim gospodom, ki imajo trda srca in duše brez usmiljenja. In če se je tudi sin težko pregrešil v svoji moralni propadlosti, ko se vrne zopet v očetovo hišo zakoljemo tele in naredimo bogato gostijo njemu izgublencu v sprejemni pozdrav. To nam velela skrivni glas srca, ki hoče, da tisti, ki je izšel iz skupne hiše očetove in je ubog na umu in telesu, ne umira pred našim pragom gladi, mraza in bolezni. Tako stori tisti, ki ni izmetal iz svojega srca vseh lepih zlatih zakladov, katere mu je vanj položila večna lepa in večna čista priroda, tisti, ki ni v svojem požrešnem hrepenenju po bogastvu na škodo drugih obložil svoje vesti s težkimi kamenji, da se ne more vzdigniti in pustiti in dati tudi drugim tako lepo življenje, kakor ga želi imeti sam.

Sin je izšel iz družine, družina je izšla iz naroda, brez družine ni sina, brez naroda ni družine. In kar velja za družinsko življenje, za stvarjenje in nehanje družine, isto velja tudi za narod. Oni nagibi srca in duše, ki urejajo mirno skupno življenje v družini, da vlada medsebojno razumevanje in pomoč, ti nagibi morajo urejevati tudi življenje v narodu, v državi. Saj demokratična ideja ni na novo izmišljena stvar, ona je tako stara kakor je star človek, ki jo je ustvaril s čustvom svojega srca in z mislimi svoje duše — predno je prišel padec v greh in izgon iz paradiza.

Posledice greha moramo zbrisati in v vsej krasoti bo zopet zabliščala odrešujoča demokratska misel. Izšli smo iz ljudstva in naša dolžnost je, da delamo za ljudstvo v državi, za narod v celoti. To pa ni dolžnost samo vodilnih mož, to dolžnost ima vsak posameznik, ki ni iz svojega srca izmetal čistih misli in ki ni postal izgubljeni sin svojega naroda. Vsak posameznik mora v boju za celotne narodove pravice, za samo gospodarstvo narodove enote slediti ravnotako klicu svojega srca, kakor sledi klicu ljubezni do svoje rodne matere. Najvišja božja zapoved zapoveduje spoštovanje, ljubezen in pomoč materi in očetu. — Otrokova dolžnost je, da jima ohrani trdno zdravje. Isto dolžnost imamo tudi do naroda, ki ni nič drugega kakor toliko in toliko milijonov očetov in mater. Da se nam potaplja rodna mati, bomo planili za njo v valove, da jo rešimo in ne bomo verjeli zraven stoječemu njenemu sovražniku, ki pravi, da ne bo utonila. Če leži danes naš narod v naročju nevarnosti, katero so razlili čez naše dežele naši sovražniki, ne bomo stali in ne smemo stati ob strani, da ne bo prepozno. Oni, ki na velikih ladjah prepeljujejo popotnike čez visoka morja, se smejo v slučaju potopitve ladje rešiti šele tedaj, ko so rešili druge. Mi vsi, ki imamo radi zdravja svojih možganov in radi čistosti svojih src visoko nalogo, da pripeljemo narod v pristanišče boljše bodočnosti, moramo skrbeti, da naš narod ne utone. Ne smemo leteti mimo nevarnosti separatizma, hujskanja in ščuvanja proti enotni državi, proti drugim plemenom našega naroda, ne smemo prezreti nevarnih načrtov Nemcev in Italijanov, ki hočejo iz naših dežel kopati zlato rudo in požeti žito naših njiv. Enotna država in v njej združeni narod, le to more biti v današnjih razburkanih časih trda skala, na kateri bomo zidali hram svoje bodočnosti.

Usoda izdajalca.

Nekdanji dolgoletni voditelj naših klerikalcev, nekronani vojvoda kranjski, obenem pa najvdanejši sluga Habsburžanov, dr. Ivan Šusteršič, je po prevratu zginil v Švico, kamor je že med vojno znesel velik del svojega ne malega premoženja.

V domovini dr. Šusteršič ni mogel ostati, ker ta je postala svobodna in v njej za takega izdajalca res ni bilo prostora. Šel je torej tja, kjer je našel pribežališče tudi njegov gospodar, detronizirani cesar in kralj Karl in mnoge druge visokosti. To je bilo naravno in pričakovati bi bilo, da se bo dr. Šusteršič v Švici lepo pomiril, užival sadove svoje večdesetletne izdajalske politike nad slovenskim narodom in — čakal konca brezskrbno, ker njegovo premoženje ni majhno.

Pa dr. Šusteršič je preveč trmast, da bi v pozabljenosti umrl, on hoče še delovati na političnem polju in iskal je na vse strani načina, kako bi mogel še dalje škodovati svojemu narodu, ki se je navzlic njegovi izdajalski politiki na koncu konca vendarle osvobodil in dobil na ta način vse pogoje za razvoj in napredek.

Da se je dr. Šusteršič takoj pridružil Karlu in njegovi družbi, se je kmalu zvedelo. V tej družbi obsojencev in obupancev je koval dr. Šusteršič svoje temne načrte proti Jugoslaviji, iskal je pa vedno način, kako bi se udomačil na katerejsi bodi neosvojenem delu slovenske zemlje, odkoder bi — tako je on mislil — mogel največ škoditi Jugoslaviji.

Ko se je mislilo, da se ustanovi med Italijo in Jugoslavijo vmesna reška država, h kateri bi spadala skoraj cela Notranjska, je Šusteršič beračil pri raznih notranjskih občinah za podelitev domovinske pravice, da bi na ta način postal državljani te vmesne države, odkoder bi rovaril proti Jugoslaviji. Nobena občina ni hotela iti na njegov lim in ta dr. Šusteršičev načrt bi splaval po vodi tudi v slučaju, ko bi se ta vmesna država ustanovila.

Po izgubi Koroške se je govorilo in pisalo, da se namerava dr. Šusteršič naseliti v Celovcu in voditi med koroškimi Slovenci habsburško politiko, obenem pa tam ustvariti gnezdo za rovanje proti Jugoslaviji. Te vesti se niso uresničile, pač pa se je hotel Šusteršič naseliti na slovenskem ozemlju, ki je pripadlo po rapski pogodbi Italiji in je že vložil prošnjo, da bi smel otvoriti v Ajdovščini odvetniško pisarno.

Tudi ta načrt je dr. Šusteršiču splaval po vodi, ker ne samo, da ni dobil dovoljenja za otvoritev odvetniške pisarne, temveč mu je sploh zabranjeno naseliti se v slovenskem Primorju in orožništvo je dobilo nalogo, da ga takoj aretira, ako bi slučajno tja prišel, ker Italijani ga ne marajo zato, ker je splošno znano, da je dr. Šusteršič eden od najbolj vnetih slug Habsburgovcev.

In tako se bo moral dr. Šusteršič še dalje potikati po svetu kot večni Jud, na slovensko zemljo ne bo mogel stopiti in tudi ako bi stopil, bi se ona gotovo odprla in pogreznila izdajalca.

Le naj se potika okoli po svetu izdajalec dr. Šusteršič, ki je bil včasih na Slovenskem — prvi za Bogom in cesarjem. Naj se izdajalec potika po tujem svetu, preklinjan od lastnega naroda in zaničevan od onih, katerim nas je cela desetletja izdajal, saj to je — usoda izdajalca!

Avstrijski polom.

Avstrija se nahaja v svojih zadnjih zdihljajih. Tretje leto teče, odkar se nahaja v svojih majhnih mejah, na kakršne ni navajena in v tem času se je jasno pokazalo, da je življenje nezmožno, ker nima potrebnih predpogojev za samostojno življenje. Avstrija je danes čisto majhna hribovska država, ki nima mnogo rodovitne zemlje, zato pa več velikih mest, kjer se ne prideluje ne žito in tudi ne druga živila, jesti pa hočejo tudi mestni prebivalci.

Pa to ni glavni vzrok propadanja Avstrije, ker tudi mnoge druge države ne pridelajo same dovolj živil in vendar ni nobenega pomanjkanja. Ampak te države — n. pr. Belgija — imajo močno razvito industrijo in izvažajo v inozemstvo proizvode svoje industrije, za izkupiček pa nabavijo — tudi v inozemstvu — potrebna živila.

S takim gospodarstvom se je računalo tudi pri Avstriji takrat, ko so ji zabranili v mirovni pogodbi združenje z Nemčijo, ker avstrijska industrija je bila močna in mislilo se je pač, da bo Avstrija za svoje industrijske izdelke dobijala v inozemstvu, posebno v nasledstvenih državah, dovolj živil.

Ta račun je bil pa napačen, ker na ozemlju, ki je Avstriji ostalo, je pač dovolj tovarn, ampak ni premoga in tudi ne sirovin. Oboje so dobivale avstrijske tovarne poprej z ozemlja, ki ga je z mirovno pogodbo izgubila, nove države pa niso več hotele hlapčevati Dunaju in avstrijskim Nemcem sploh in prišla je kriza, ki je morala priti.

Avstrijska industrija je začela nazadovati, tovarne so se zapirale, ljudje pa so hoteli vseeno jesti. Razun tega je prišlo v majhno avstrijsko državo vse polno nemških oficirjev in uradnikov, ki so poprej služili v drugih deželah in odjedali domačnom kruh, po prevratu jih pa nove države niso hotele prevzeti. Množilo se je torej število onih, ki živili ne pridelujejo, pač pa jih uporabljajo in nastalo je splošno pomanjkanje. Državni izdatki so rasli iz dneva v dan, ker številno uradništvo pri veliki draginji ni moglo izhajati, državni dohodki so bili pa tako majhni, da niti od daleč niso dosegali izdatkov. Država si je pomagala s tem, da je naprej, noč in dan, tiskala bankovce in čim več je bilo teh bankovcev v prometu, tem manjša je bila njih vrednost. Kako silno je padla vrednost avstrijske krone, se vidi iz tega, da se dobi danes za eno našo krono — že pet avstrijskih!

In s tem slabim denarjem naj Avstrija kupuje v inozemstvu draga živila. To je avstrijska vlada mogla storiti samo na ta način, da je tiskala zopet nove bankovce in plačevala draga živila, svojemu prebivalstvu je pa ta živila morala oddajati za veliko nižje cene.

Tako se je životarilo do sedaj. Ves ta čas v Avstriji ni bilo miru, stavka je sledila stavki, ker avstrijsko prebivalstvo trpi lakoto. Kriza je dospela na vrhunec in nekaj se mora zgoditi, ker Avstrija tako ne more dalje životariti in antantna konferenca, ki se sestane v kratkem v Parizu, bo sklepala — med drugim — tudi o tem, kaj naj se zgodi z Avstrijo.

Avstrija je pravzaprav tvorba Francije. Ko je habsburška monarhija razpadla in so si posamezni njeni narodi ustvarili lastne države, ali so se pa združili z že obstoječimi svojimi narodnimi državami (kot n. pr. Jugoslovani), se je splošno pričakovalo, da se združijo avstrijski Nemci z Nemčijo, kar bi bilo pravilno in tudi naravno. Francozi pa niso hoteli, da bi se to zgodilo, ker bi se s tem Nemčija ojačila s kakimi šestimi milijoni ljudi, kar sicer ne pomeni mnogo, ampak Franciji se je tudi to zdelo preveč, vztrajala je od-

ločno na svojem stališču in končno tudi dosegla, da je nemška Avstrija ostala samostojna in pri tem smo najbolj plačali mi, Jugoslovani, ki se nam je na severu marsikaj odtrgalo samo zato, da bi bila Avstrija kolikortoliko zadovoljna in življenja zmožna. Zato smo mi izgubili Radgono in končno tudi Koroško.

In vendar, kakor vsa znamenja kažejo, vse to ni pomagalo. Avstrija taka, kakršna je, ne more živeti in v kratkem se bodo v Parizu antantini diplomati posvetovali glede bodočnosti Avstrije.

O tej bodočnosti krožijo po evropskem časopisju različni glasovi. Zdi se, da niti Anglija, niti Italija ne bo nasprotovala tej združitvi Avstrije z Nemčijo, samo Francija temu načrtu še vedno nasprotuje, ampak zelo verjetno je, da bo tudi ona morala vendar privoliti v to edino možno rešitev, ker Francija vendar ne more Avstrije gospodarsko in finančno tako podpirati, kakor bi to bilo potrebno, ako bi se hotelo Avstrijo vzdržati kot samostojno državo.

Računati moramo torej s tem, da se Avstrija združi z Nemčijo. Za nas je to zelo važno vprašanje, če radi naše severne meje, ki se mora v tem slučaju na vsak način znatno pomakniti proti severu, ker ni vseeno imeti za sosedo malo, neznatno, ubogo Avstrijo, ali pa veliko Nemčijo, ki je sicer tudi v velikih stiskah, pa vendar še vedno močna dovolj. Sicer so dani vsi predpogoji za dobre sosedске odnose med našo državo in Nemčijo v bodočnosti, ampak razmere se lahko zasučejo tudi drugače in zato mi ne smemo dopustiti, da bi bil Maribor v neposredni bližini jugoslovansko-nemške meje in ravno tako tudi Karavanke ne bi mogle biti meja med našo državo in veliko Nemčijo.

Naša sreča je, da se v tem strinja jo z nami tudi zapadnoevropske velike sile in zato je gotovo, da prinese združenje Avstrije z Nemčijo s seboj kot nujno posledico te združitve tudi tako spremembo naše severne meje, ki bo odgovarjala potrebam naše obrambe. Kakor je nemogoče preprečiti združitev Avstrije z Nemčijo, tako je tudi nemogoče, da bi se ta združitev izvršila brez znatnih sprememb na naši severni meji.

Rmetska žena in izobrazba.

«Kmetški ženi ni treba izobrazbe. Čemu naj bi bile njej knjige, čemu časniki, čemu vsaka druga znanost? Da zna le prijeti za vsako delo na polju, v hlevu in kuhinji. Vse drugo je odveč.»

Tako se, žalibog, še sedaj čuje ponekod na kmetih. Ali je pa tudi res? Nikakor ne! In kdor ti bo, slovenska žena, znil kako tako budalost, da tebi izobrazbe ni treba, vedi, da je bedak ali pa tvoj sovražnik. Včasih seveda je bilo drugače. Marsikaj ženi ni bilo treba, kar se danes od nje odločno zahteva. Svet gre naprej in s svetom moraš napredovati tudi ti, ako hočeš, da ne boš postala usmiljenja vredna reva.

Izobrazbe ti je treba v prvi vrsti kot gospodinji. Umna gospodinja ima že vse naprej preračunano, kaj bo hiši v korist in kako se največ prihrani. Kako pa naj umno vodi obširno gospodinjstvo na primer ona žena, ki niti najmanjših gospodinskih izdatkov ne zna zapisati, ki ne zna niti toliko preračunati, da bi vedela, kaj je hiši v prid in kaj ne.

S tem ti pa ne velevam, da moraš venomer pri knjigah sedeti. Kaj še! Razumna gospodinja mora vedeti, da zlasti gospodinska izobrazba zahteva mnogo vaje. Vendar ti pa dobrohotno svetujem, da v prostem času

pogledaš koristno knjigo. Zlasti ti pa priporočam — ako moraš utrpeti — naroči si tudi kak primeren list! V njem boš čitala, kako žive in gospodinijo žene po drugih krajih in kar se ti bo zdelo prav, lahko posnemaš in sama poizkusiš.

Še bolj kot gospodinja, potrebuješ primerne izobrazbe kot mati. Prvi nauk je materin nauk. Kdo je bolj pristopen malemu otroku kakor mati. Pa tudi pozneje, ko že otrok šolo obiskuje, se ti bo posrečilo mnogokrat z lahkoto pri otroku doseči to, za kar se je njegov učitelj v šoli zaman ubijal.

Ni še dolgo temu, ko sem srečala na cesti slabo oblečenega dečka, starrega kakih sedem let. Zeblo ga je tako, da je jokalo.

«Kam pa greš v takem mrazu?» ga vprašam.

«K součencu, tja na konec vasi, da me bo nalogo naučil», mi jokaje odgovori.

«Jo, pa v takem mrazu! Zakaj te ne nauče naloge mati?»

«I kako, ko pa ne znajo brati!» Ubogi otrok!

Pa ideva dalje! Ni moj namen, draga žena, zagovarjati nelepo razvado tvojega moža, ki prepogosto poseda po krčmah. A vendar mi ne smeš šteti v zlo, ako ti poizkusim dokazati, da si temu ti premnogokrat sama kriva. Glej, mož se mora zaradi svojih poslov že nekoliko bolj vmešavati v življenje. Treba mu je vedeti, kako gre kupčija s poljskimi pridelki, z živino itd. Njemu je treba na vse strani dobro računati. Umevno je torej, da se večkrat hoče o tem tudi razgovarjati. A s kom se bo razgovarjal, kje bo iskal pomoči? Mar li pri tebi, ki nimaš niti pojma o tem? Gotovo ne, kajti on ve, da mu ti ne moreš pomagati in zato — da bi videl v tebi zaupno prijateljico, ki mu more v vseh ozirih svetovati — te smatra za topo, slabotno stvar, ki jo neobhodno potrebuje za delavko in ki se mora brez ugovora pokoriti vsem njegovim ukazom. Rajši pojde v — gostilno. Tja zahajajo ljudje od vseh vetrov, in pri vinu se tako lepo razpravljajo in ukrepa o vsakojakih zadevah. Zato se mu pa dostikrat niti potrebno ne bo zdelo, da bi ti povedal, kadar gre v gostilno. To pa je zanj mnogokrat naravnost škodljivo. Namesto da bi pridno gospodaril, navadi se po gostilnah posediti in pijančevati. In vse to zlo bi se dalo omejiti, ako bi ti, draga žena, ne bila duševno tako omejena ter bi svojega moža v vseh njegovih zadevah — kakor pravimo — dosegala. Tvoj mož bi potem ne imel vzroka posedati po gostilnah. Čemu tudi! Saj bi imel v tebi najboljšo prijateljico, najboljšo svetovalko. Zato bi imel tudi večje spoštovanje do tebe.

Žena, v tvojo korist te prosim: Ne zabi, da je tudi tebi treba izobrazbe! Ako pa si sama pri sebi že zamudila, ne zamudi tega vsaj pri svojih otrocih, pri svojih hčerkah! Ne odteguj jih pred časom šolskemu pouku! Po izstopu iz šole prični jih takoj po malem vaditi v gospodinjstvu in sploh v vsem, kar veš, da bodo v svojem življenju potrebovale. Malo drevesce lahko upogneš, kakor sama hočeš. Torej ne zamudi, dokler je še čas! Vedi, da žena v hiši tri ogle podpira! Blagor hiši, ki ima dobro gospodinjico! Gorje pa možu, ki dobi slabo ženo, gorje otrokom, ki imajo malovredno, nevedno mater! Ona tira ne le sebe, ampak vso družino, vso hišo v pogubo. — Manica.

Obrtniki in bolniška blagajna.

V sredo popoldne se je vršilo v posvetovalnici deželne vlade v Ljubljani od poverjeništvu za socialno

skrbstvo sklicano posvetovanje zastopnikov vlade, osrednje bolniške blagajne za Slovenijo in obrtnikov, katerega namen je bil razjasniti očitke, ki izhajajo iz krogov obrtnišva proti bolniški blagajni. Konferenci je predsedoval poverjenik Ribnikar, ki je uvodoma prečital resolucije, katere mu je izročila deputacija «Zveze obrtnikov» z zahtevom, da so ogroženi življenjski interesi malih obrtnikov zaradi prispevkov za bolniške blagajne in zaradi njene centralizacije.

Tajnik bolniške blagajne dr. Žužek je v obširnem govoru dokazoval potrebo centralizacije bolniških blagajn ter navajal vrline tega za zavarovanje obolenosti. Svoja izvajanja je podprl z raznimi strokovnimi mnenji, zlasti z onim zdravstvenega oddelka ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani. Zdravnik bolniške blagajne dr. Zajc je zagovarjal centralizacijo z zdravniškega stališča. V imenu obrtnikov je opozarjal predsednik Zveze obrtnikov E. Franchetti na razne nedostatke v bolniškem zavarovanju. Ločiti bi bilo treba podeželsko delavstvo od mestnega delavstva. Prestrogo se izvaja zakonski predpis, da treba z dnem nastopa delavca že naznaniti. Obrtnik dejansko plača ves prispevek v bolniško blagajno, ker mora delavcu mezo zvišati za toliko, kolikor mu odtegne za bolniško blagajno. Poslovalnice bi bilo treba drugače razmestiti ter vpoštevati pri tem zlasti one, v katerih je nastanjenih večje število obrtnikov n. pr. št. Vid nad Ljubljano, Radovljico, Ljutomer. Načela modernega bolniškega zavarovanja sprejemajo tudi obrtniki, le hočejo, da imajo v bolniški blagajni tudi oni kaj pravic. Ravnatelj bolniške blagajne, g. Kocmur pojasnjuje razvoj centralne bolniške blagajne iz malih krajevnih organizacij. Poudarja, da so očitki od strani obrtnikov neumestni. Zastopnik kamniških obrtnikov g. Polak predlaga, da naj imajo delavci svojo bolniško blagajno, obrtniki pa svojo, in naj si vsak svojo uredi po lastnih željah. Zastopnik gorenjskih obrtnikov gospod Meglič iz Kranja, poudarja, da gre v glavnem za to, da hoče biti tudi obrtnik deležen na upravi bolniške blagajne. Obrtni stan ne sme biti izročen na milost in nemilost delavskemu podjetju. Zahteva za obrtnike polovico zastopstva v zavodu. Magister Štajpah kaže na važnost centralne blagajne z ozirom na možnost nadzorstva receptov in odaje zdravil.

Po zelo izčrpni debati, ki je trajala od 15. do 18. zvečer povzame poverjenik Ribnikar smernice, ki jih je rodila razprava. Vsi govorniki so se izjavili pravzaprav za centralno urejevanje bolniški zavod. Sporno je le vprašanje vpliva in zastopstva, ki naj ga imajo prizadete stranke v podjetju. S tem bi se mogli v sporazumu odstraniti vsi nedostatki in preprečiti vsa nesporazumljenja. Poverjeništvu za socialno skrbstvo bo radi tega čim najbolj pospešilo čimprejše volitve v bolniško blagajno, ki bodo mahoma ustvarile urejenje prilik in razčistile položaj.

Dopisi.

Iz št. Petra pri Novem mestu. Našemu župniku Vovku ne gredo volitve iz glave, ker nismo vsi volili tako, kakor je on hotel. Posebno ga jezi, da ima samostojneža za bližnjega sosedo, gostilničarja in mizarja Zorca, ki je naročen na „Domovino“ in zato župnik roti ljudi s prižnice, da bi ne hodili k njemu, ker ima brezverske časopise. Prav hudo mu je gledati, da se ljudje shajajo pri Jarču, ker vedo, da dobijo tukaj boljše

nasvete kot pri župniku, ki jih je že večkrat speljal na led. Veseli pa zelo našega župnika to, da so se našli celo taki ljudje, ki plačajo za en cerkven sedež štiri tisoč sto in eno krono. Že pol leta ni imel župnik prave pridige, temveč same politične zборе v cerkvi, pri katerih samo obrekuje njemu neljube ljudi, ki se mu nočejo ukloniti. Pri nekem shodu samostojnih je neko dekle dobilo klofuto, ker je bilo nahujskano od kaplana, da bi motila shod in je res prišlo izživat. Vovka je ta dekletova smola močno razžalostila in kar ne more pozabiti na to. Naj proglasi to dekle za Vodiško Johanco št. 2 in jo naj postavi v kak farovski kotiček, to mu bo neslo gotovo lepe krone.

Z Dolenjskega. (Triperesna deteljica.) Že večkrat po časopisih žigosani dr. Fischinger, zlasti znan iz kazenske zadeve propalice Vehovca proti notarju Carliju je sedaj, odkar je za svoj nočni obisk pri patrilj Franciškanih postal sodni svetnik, kakor je majhen, zelo velik gospod. On je danes dejanski predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu, on vodi sedaj vse okrožno sodišče. Sicer vedno tiščijo glave skupaj nemškutar dr. Fischinger, klerikalni odvetnik dr. Češnik in nominalni predsednik klerikalec dr. Polensek kot triperesna deteljica, za steblo pa jim služi Polenškova desna roka, kancelist Jarc. Če si v sodišču, jih dobiš vedno skupaj, če imaš pri enem ali drugem opraviti, ne dobiš nikdar samega, ali je nemškutar Fischinger pri Polenšku, ali pa nasprotno, navadno pa je vedno klerikalni odvetnik zraven, le če ima kak župnik ali kaplan v sodišču opravila, potem je še slednji zraven, ali bolje rečeno, vsi zgoraj imenovani gospodje pri župniku ali kaplanu s svojimi prijaznimi obrazi. Glavno besedo pa ima vedno nočni obiskovalec patrov Franciškanov in intimni prijatelj od tukaj pregnanega patra Paula. Fischinger se sam hvali, da se predsednik brez njega ne upa ničesar napraviti; Polenseka ima tako pod nadzorstvom, da ga še pri razpravah nadzira in skrbi, da se Češniku ne zgodi krivica. Drugi gospodje sodniki morajo delati, nemškutar Fischinger pa špionira po pisarnah, hodniku ali pa sedi v kaki razpravni dvorani zadaj in prisluškuje ter nadzira. Fischinger sodi v prvi instanci, Polensek pa v drugi odloča seveda. Kakor mu je prej Fischinger ukazal. Vse povsodi se slišijo k tem početjem ugovori, toda triperesna deteljica s stebelčkom se zato ne briga. Ker klerikalec Jarc nosi Polenšku in Fischingerju vse na nos in uradništvo ovaja, je slednje prosilo, da bi Jarc dobil kako drugo mesto, toda Polensek je zarjovel: «Dokler sem jaz tukaj, bo tudi Jarc». In tako se drži deteljica vedno stebelčka in kuje naklepe, sklepe in sodbje. V interesu justice bi bilo, da bi višja sodišča to deteljico včasih malo nadzirala ter pogledala, zakaj ima Polenškova desna roka nemškutar Fischinger toliko prostega časa, drugi sodniki pa morajo od zjutraj do mraka delati. Prihodnjic o Fischingerjevem nočnem posetu v jedilnici samostana.

Iz Vodice. V naši občini imajo merodajni krogi o šolstvu in o izobrazbi jako čudne pojme. Na Skaručni se je razširila enorazredna ljudska šola v dvorazrednico ter dvorazredna samostanska šola za deklice v Repnjah kar v petrazrednico. To bi bil jako vesel pojav v napredku, če bi se bili pri vsem tem merodajni činitelji tudi na vodiško dvorazredno ljudsko šolo za dečke kaj ozirali in to zadnjo, če že ne v štirirazrednico, vsaj v triirazrednico razširili, ker šolsko po-

sloj je bilo itak sezidano za štiri razrede in dečkov bi bilo nele za tri, ampak za šest razredov dovolj. Občani: starši, očetje, matere in varuhi, ali vam ni za izobrazbo vaših sinov in varovancev prav nič!? Ali se ne zavedate, da si bodo morali vaši sinovi in varovanci, če že ne vsi, pa vsaj nekateri v tujini kruh služiti? Ali ne veste, da ljudstvo po vseh drugih krajih vedno napreduje, se uči, vežba in izobrazuje? Ali se vam prav nič ne sanja, da bodo morali vaši, v tujini si kruh iskajoči sinovi, oz. varovanci najgrša in najtežja dela za najnižje plače opravljati in to zbog tega, ker ne bodo imeli časa primerne izobrazbe? Pa ne samo v tujini, ampak tudi doma in pri vojakih bodo rabili vaši sinovi več izobrazbe, več omike in več občega znanja. Nikar se ne izgovarjajte: „Če sem jaz živel in obstal, ko nisem hodil skoraj nič v šolo, bodo tudi moji otroci živeli in obstali brez večje izobrazbe“. Taki in enaki izgovori so nespametni in ničevni. Dandanes ima že vsaka gorska občina tri- ali štiri-razrednico — le velika in lepa občina Vodice, ki se nahaja ob glavnih cestah v Ljubljano, Kamnik in Kranj in ki je komaj deset kilometrov od glavnega mesta oddaljena, ima za 13 vasi v domači občini in za tri vasi občine Smlednik, skupaj za 450 hiš in 3000 prebivalcev, eno dvorazrednico za dečke v Vodicah in eno dvorazrednico za dečke in deklice na Škaručni. Da se godi moškemu naraščanju velika krivica, je pa razvidno iz tega, da ima dvorazrednica v Vodicah ravno toliko vasi in hiš, torej tudi dečkov vsolanih, kakor pet-razrednica v Repnjah deklet. Ali ni vse to enostransko in površno urejeno? Se li zavedajo možje v krajnem šolskem svetu svojih velepomembnih dolžnosti — imajo li ti možje pri urejanju šolstva tudi prihodnost sedanjih šolarjev — dečkov pred očmi? Ko bodo sedanjí šolarji dorasli in si morali v tujini kruh iskati, se bodo z žalostnim srcem vseh tistih činiteljev spominjali, ki niso dovolj skrbeli za njih času primeno izobrazbo. Pri nas se dobijo še vedno ljudje, ki nasprotujejo izobrazbi in učiteljstvu, pa ne iz prepričanja, ampak radi tega, ker vidijo, da go-tovim osebam ni prav, če izobrazba na deželi napreduje. Ako pa pridejo taki ljudje v svet in imajo s svetom opraviti, potem se jim oči odprejo in vidijo, kako nespametni da so bili, ko so verjeli onim, ki so šolstvu, izobrazbi in učiteljstvu nasprotni.

Iz Žužemberka. Naš sodno za lažnika žigosani dušni pastir dekan Gnidovec se je obogatil in ovekovečil v zadnjem času za še en lovorov list v že številni vrsti svojih kaznivih dejanj in sodnih kazni. Pred novomeškim senatom je bil namreč te dni ta blagoslovljeni gospod obsojen radi pregreška zoper volilni zakon na štiristo kron denarne globe in plačati bo moral precejšnje stroške dveh odvetnikov. Kazen je zapor do dveh let: Da se je kazni milostno spremenila v denar, temu se ima zahvaliti edinole plemenitosti in krščanskemu usmiljenju naprednjaka gospoda Petra Mokorela, ker bi se v nasprotnem slučaju težko da tako izteklo. Pa naj kdo še reče, da se žužemberška fara ne more ponášati s svojim dekanom, ki ima na svoje čelo pritisnjen pečat lažnika in sodno že večkrat predkaznovanega človeka, ki je menda prav raditega poseben ljubljeneček škofa!

Iz Radomelj. Tako preljudba „Domovina“, danes pa prosim za predalček raznih novosti. Seveda, ti sekaš brez pardona z resnico, pravico, ki je Bogu in ljudem ljuba. Ne oziraš se na desno ne na levo, temveč udariš v živo, kar provzroča grozno bol,

togoto. Svet je že marsikaj zvedel o radomeljskem menihu, ki pravi: „jaz sem vaš in vaš ostanem“. Kdo vas je sprejel v svoje okrilje? Županstvo! Hja, mar ste mislili, da so radomeljski možje tako kratke pameti, da bodo zavalili občinsko premoženje vam, vašemu samostanu? Ne, ne! Ko bi imele ženske, tercijalke besedo, o seveda, nebesa bi se vam odprla in vi drugi bi spleтали vrvice in hajd po naših plečah, glavah, metali bi nas v bastilje, ječe, kjer bi nedolžni trpel grozne muke. V vas bi pa rajalo srce, kaj ne g. pater, to bi bilo veselje v vašem rajhu. Toda človek obrača, Bog obrne! Stoinstoletja ste nas imeli v klerikalnih verigah, izdajali ste nas našim narodnim sovražnikom Nemcem, vsak brezdomovinec vam je bil ljubši, nego roden brat Slovenec, Srb, Hrvat. V stari Avstriji ste bili vladajoča klika in kaj ste nam naprtili? Vojsko, grozno morilko, ki je sekala tu očeta, tam sina, ženina, potoki solza so lili po svetu in vi, g. menihi, kaj ste hudega pretrpeli? Koliko vas je dalo svoje življenje za našo jugoslovansko domovino? A, koliko? Kaj ste dobrega, uslužnega storili med vojsko za nas Radomljane? Nič, prav nič. Edina oseba, na katero se je naslanjala vsa občina in daleč okrog je bila učiteljica g. Žgur. Brez števila prošenj je jadrlo skoz njene prste in večinoma s povoljnim uspehom. Kolikim možem, sinom je rešila življenje z dopusti vsled njenih prošenj. Ve zaslepljene žene, matere, kdo vam je pripomagal do podpor, zvišanja teh, kdo vam je dajal upanje in pogum v trpkih dneh trpljenja? Kdo je storil korake, kamor treba z enim ali drugim, ali menih, ali dekan in kaplan? Ne, učiteljica je bila vaša desna roka v vaših križih in težavah in nihče drugi, to je tako nepobito dejstvo, ki ga ne morete ovreči. In sedaj si upa ta menih s prižnice zabavljati čez učiteljske in uradniške plače. Sram vas bodi! Vam je žal, da ne gaga uradništvo stradanja, ne hodi v adamovih kostumih in vam je strgano oblastvo nad tem stanom. Pa pravite, da ste učenjak, prosimo, kakšno univerzo ste absolvirali? Vaši govori, nastopi kažejo vse prej, ko višjo naobraženost človeka. Dvakrat ste bili že prošeni, da stopite v delokrog jugoslovenske Matice in kaj ste storili? Nič. Ali je Kristus tako učil? Mi, kar nas je narodnjakov, čutimo neizmerno bol z našimi zaslužjenimi brati in vi? V dejanju se skaže človek in ne samo z vpitjem: vera, vera!

Iz Oplotnice. Dne 9. t. m. se je vršil občni zbor požarne brambe, in sicer mirno in stvarno, brez vsakega strankarstva. Izvoljeni so bili: za načelnika Franc Petelinšek, za namestnika Franc Kvas, za tajnika Ivan Pavlič, za tajnikovega namestnika Ferdo Rahle, za blagajnika Franc Obrul, za vodjo plezalcev Anton Strnad, za njegovega namestnika Maks Leskovar, za vodjo brizgalne Ivan Leskovar, za njegovega namestnika Ivan Leskovar, za orodjarja Anton Javornik, za odbornike Ignac Lesjak, Simon Čuk in Anton Flor, za namestnike odbornikov pa Ivan Vahter in Jože Vivod. — »Sokol« v Oplotnici priredi dne 23. in dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih g. Kunejeva igro »Županova Micka«. Zanimanje za to prireditve je veliko in pričakovati je velike udeležbe. Čisti dobiček prireditve je namenjen za zidanje Sokolskega doma.

Iz Poljanske doline. Enkrat nekaj gospodarsko-prometnega. Poljanska dolina je imela pred vojsko jako živahen in obilen promet. Imeli smo dvakratno poštno zvezo od Žirov do Škofje Loke na dan. Poleg poštne

zveze je bila še dvakratna, ali celo večkratna avtozveza. Poleg tega je bila nad vse živahna vozna zveza bodisi prevažanje lesa in drugega blaga v vsaki smeri v dolini. Vojska je vse to nam vzela in le počasi oživlja promet. Kakor je videti in opazovati ni v tem oziru nobenega pravega zanimanja več. Vse zanimanje in pažnja se obrača le na tihotapstvo, ki kljub pažnji od finančne straže in orožnikov le bujno cvete, posebno z živino, ki se jo silno veliko prežene čez granico. Obžalovati je to početje toliko bolj, ker so ravno mladi ljudje najstrastnejši v tem poslu, ko jim ni več za nobeno pravo delo, ampak le za mastne in velike zaslužke. Ker pa to tihotapstvo težko da bi kdaj popolnoma prenehalo, dokler bo posebno še tako blizu meja, tedaj bo potreba v dolini več finančnih straž in carinskih uradov, ki v resnici že obstoje. Zaradi tega bi bilo potreba, da se osebni, pa tudi tovarni promet med dolino in železnico v Škofji Loki oživi. Pred vsem je potreba, da se cesta spravi zopet v dobri stan, popravi, kjer je popravila potrebno in odpravi vse nedostatke. Mislimo, da ni izgubila ta cesta tudi z vojaškega vidika onega pomena kot ga je imela pred leti. Soditi po vseh okoliščinah prej pridobila in v tem pogledu še veliko pridobila na važnosti. Tedaj bi ji bilo posvetiti več pozornosti. V čigavi oskrbi je sedaj, ne vemo gotovo, a najbrže v rokah še bivšega okr. cestnega odbora v Škofji Loki. Da se ta prav nič ne briga za njo, se dobro pozna. Izgovor, da ni sredstev, ne drži. Če okraj ne zamore, naj se opozori državo na važnost in potrebo. Delati in trkati treba, komur je res za blagor domovine. No, pa najbrže so se ravno pri ti stroki korita spraznila, kajti nikjer ni koritarstvo bujnejše cvetelo kot ravno pri cestah, odnosno cestnih odborih. To le mimogrede. Treba je, kakor že omenjeno, da zopet dobimo nekdanje zveze. Nekod že vozijo zopet avtomobili, zakaj se ne bi tukaj zopet vzpostavil avtomobilni promet? Ta naj bi prevzel tudi poštno vožnjo vsaj dvakrat dnevno; morda celo med Logatcem in Škofjo Loko. Polovica poti bi šla pač nekako vzporedno z novo mejo. Pred leti se je mnogo govorilo o železnici skozi dolino. Je li še zdaj kakega pomena to vprašanje, o tem bi bilo velike važnosti zvedeti kaj več. No, pa do kake take rešitve ne bo še tako kmalu prišlo. Želeti in zahtevati se pa sme, da se zopet vzpostavi, kar smo že imeli in kar se nujno pogreša. Pred vsem bi morali stopiti na noge drugi, poklicani faktorji, t. j. občine od Škofje Loke do Žirov in morda še kdo drugi. Ta zveza kot sedaj je silno draga, zamudna in nezanesljiva. Ustreza le verižnikom in tihotapcem ki v tem oziru kar razsipljejo denar po pregovoru: »Kakor prišlo, tako odšlo.« Želeti je, da bi se še kdo drugi oglašil in povedal svoje mnenje v tem vprašanju, ki je za dolino velike važnosti.

Politični pregled.

Zaradi zadržanja zemljoradnikov se je zadnje dni

položaj v konstituenti poslabšal, ker zemljoradniki ne marajo vstopiti v vladu, ki se bo morala obrniti na katerosibodi drugo stranko, najbrže na muslimane. Nobenega dvoma ni, da zemljoradniki s tako svojo politiko ne služijo koristim kmetskega prebivalstva, za katerega bi lahko veliko več dosegli ako bi vstopili v vladu, kakor bodo mogli doseči, ako bodo stali po strani in dopuščali, da pridejo v vladu stranke, ki kmetu niso posebno naklonjene. Cilj vsake stran-

ke mora biti vendar ta, da dobi čim večji vpliv na državno upravo, da lahko uveljavi svoja načela in izvrši svoje načrte. Zemljoradnikom se je ponujala — in se jim še ponuja — lepa prilika, da bi prišli v vladu v družbi z dvema strankama, ki sta sprejeli vse njihove zahteve, načelnih razlik glede ustave pa med zemljoradniki in vladu takointako ni. Zakaj se torej zemljoradniki branijo? Odgovornosti se bojijo in pozabljajo pri tem na to, da mora vsakdo, ki se da voliti v kak javni zastop, prevzeti tudi gotovo odgovornost. Dandanes še ni gotovo, ali odklonijo zemljoradniki vstop v vladu končno in nepreklicno, ali se pa njihov sklep še spremeni. Ali že s svojim dosedanjim postopanjem so zemljoradniki dosegli eno: da so poslabšali položaj v konstituenti in olajšali delo onim strankam, ki nočejo zidati, temveč razdirati. Zato so zemljoradniki svojo prvo preizkušnjo slabo prestali, njihov prvi nastop je ponesrečen.

To nesigurnost v nastopu, seveda izkoriščajo nazadnjaki,

ki vedno bolj upajo, da bo kmalu začela biti njihova ura. Posebno naši klerikalci so kar razburjeni, ker niso navajeni na to, da bi stali v opoziciji in komaj čakajo, da se položaj tako izpremeni, da bi oni zopet prišli na površje, v zvezi z raznimi drugimi razdiralnimi strankami. Klerikalci zaveznikov ne izbirajo, njim je vsak dobrodošel, ki bi jim pomagal pri tem, da bi vsaj na Slovenskem mogli priti na vladu, da bi vsaj na tem malem ozemlju mogli nemoteno sami gospodariti po svoji mili volji. Klerikalci niti ne vidijo, da zaradi vsega tega padajo vedno globlje in se vedno bolj onemogočajo na vse strani. Protič je vse njihovo upanje in ravno tukaj se silno motijo, ker Protič nima za sabo nikogar, ki bi mu hotel slediti na njegovih stranskih potih. Radikalci so soglasno izrazili ministrskemu predsedniku Pašiču svoje zaupanje v ustavnem vprašanju in prazni so vsi upi klerikalcev, da bi radikalci obrnili Pašiču hrbet in sprejeli v svoje okrilje klerikalce, narodne klubaše in podobne razdiralne stranke. Položaj večine je sicer zaradi sklepa zemljoradnikov poslabšan, ampak nazadnjaki od tega ne bodo imeli koristi do vlade, ki bi bila proti edinstveni državi, ne bo prišlo.

Notranji politični boji ne smejo odvracati naše pozornosti od zelo važnih zunanjih vprašanj. To je v prvi vrsti vprašanje

naših odnošajev do Italije,

ki bi hotela sedaj, ko nas je oropala lepega dela naše domovine, izkorističati tudi gospodarsko. Kmalu se bodo začela pogajanja za trgovinsko pogodbo med našo državo in Italijo in pri tem moramo biti nad vse previdni. Italija bo poskušala doseči, da bi se njeno vino moglo uvažati v Jugoslavijo, proti čemur moramo nastopiti z vso odločnostjo v velikem interesu našega vinogradništva. Enako je z ribištvo v Jadranskem morju, ker Italija bi želela, da bi tudi mi dovolili — kakor je to storila Avstrija — njenim ribičem ribarjenje ob naši obali, na veliko škodo naših dalmatinskih ribičev, česar pa naša država nikdar ne sme dovoliti. Italijani so nad vse zviti in zato moramo biti previdni nasproti njim. Sicer pa Italijani v zadnjem času prav radi naglašajo, da hočejo živeti z nami v prijateljstvu. Zato je tudi Annunzio moral zapustiti Reko, četudi mu je bilo to zelo težko in neprijetno. Ampak zaupati Italijanom navzlic vsem njihovim izjavam ne moremo, ker med nami leži jugoslovansko zasluženo ozemlje in dokler

ono ne postane naše, ne more priti med nami in Italijo do pravega prijateljstva.

Prav resno se razvijajo dogodki v Avstriji, tako, da se danes že lahko reče, da so

dnevi Avstrije šteti,

njeno življenje se z umetnimi sredstvi lahko še podaljša za nekaj mesecev, o letih se pa ne more več govoriti. O tem so danes prepričani že vsi, samo Francija — ki se boji združitve Avstrije z Nemčijo — upa še vedno, da se bo samostojna Avstrija mogla vzdržati, ako dobi 250 milijonov dolarjev kredita, za kateri kredit bi garantirala ona, Anglija in Italija. Poznavalci razmer pravijo, da niti to Avstrije ne bo rešilo in da bo ta denar vržen v vodo. Zato je tudi malo verjetno, da bi Anglija in Italija hoteli sodelovati v francoski reševalni akciji. Francija sama pa tudi ne more rešiti Avstrije in polom bo moral priti. Ta polom pa ne bo tako enostaven, vsa Avstrija se ne bo mogla združiti z Nemčijo, pač pa bo najbrže razdeljena med Nemčijo in druge sosedne države. Na vsak način se lahko z gotovostjo računa z bližnjim koncem tudi tega malega ostanka nekdanje velike in močne Avstrije.

Na Grkih se njihova nevhvaležnost, ki so jo izkazali največjemu in najboljšemu svojemu sinu, Venizelosu, že maščuje, v Mali Aziji

podijo Turki Orke

tako neusmiljeno pred sabo, kot so jih že enkrat podili. To je prva posledica povratka kralja Konstantina na grški prestol. Turki so videli, da so se Grki s tem zelo zamerili Franciji in Angliji, dobili so nov pogum, napadli so Orke v Mali Aziji in jih — porazili. Na koga naj se sedaj obrnejo Grki za pomoč? Na bivšega nemškega cesarja, vsaka kralja Konstantina? Ta še sam sebi ne more pomagati in ker je izključeno, da bi prišli na pomoč Francozi in Angleži, bodo Grki še bridko obžalovali svojo lahkomišelnost in nevhvaležnost nasproti Venizelosu. Grčija gre — kakor vse kaže — slabim časom nasproti.

Gospodarstvo.

Kriza industrije v Sloveniji

V beograjski „Demokratiji“ objavlja narodni poslanec dr. Zerjav članek o krizi industrije v Sloveniji, v katerem izjavi:

Leto 1921. je bilo za Slovenijo zelo težavno: izpolnjeno je s političnimi in ekonomskimi udarci. Leto 1921, pričinja z novimi težkočami.

Slovenija ima precej močno industrijo. Ta industrija, prej sestavni del avstrijskega ekonomskega življenja, sedaj — naravno — pada iz krize v krizo, dokler se ne uživi v nove ekonomske razmere. Siromašna dežela ne more prehraniti vsega svojega prebivalstva, ki se mora izseljevati, ako ne najde zaslужka v industriji. Tudi danes se iz Slovenije seli vsak dan na stotine seljakov. Atraktivna dolarja je ogromna in ljudstvo bi prodalo vse, kar ima, samo da dobi vozni listek za Ameriko. V naši „Belgiji“, kakor jo je pokojni Kosta Stojanović rad imenoval, je nekaj gnilega.

Slovenija preživlja težko krizo svoje industrije. Delo se ustavlja zaradi pomanjkanja sirovin. Zaradi visokih delavskih mezd je produkcija razmeroma draga. Naša valuta, slaba v primerj z Avstrijo, onemogoča konkurenco domačih tovarn s tujimi. Koks naša industrija celo leto ni videla. A naša pogodba s Češko, kar se tiče koks in železa, je neizvedljiva.

Lahko bi kdo rekel: pa naj propade ta industrija, ako ni sposobna, da živi in dela. To je lahko reči, če se ne vpoštevajo strašne posledice takega opuščanja industrije. A če bo naša indu-

strija uničena, potem nam bodo tuji (Avstrija in Nemčija) diktirali cene. Ne smemo pozabiti, da je ravno toliko, kolikor so vredna poslopja in stroji, vreden tudi kvalificiran delavski kader. Če pa opustimo našo industrijo, se bodo naši kvalificirani delavci razkropili po vsem svetu. In tako bi bil uspeh kulturnega dela tolikih let uničen v kratkih mesecih.

Vsako industrijo, za katero nismo absolutno sigurni, da nima pogojev za življenje pri nas, moramo podpirati in vzdrževati, dokler je le mogoče. Kajti ustanavljati nove industrije je lokat dražje, kakor podpirati one, ki obstoje, a katere so zašle v krizo brez lastne krivde. Ob novem letu so fužine na Jesenicah odpustile 2000 delavcev. V Ljubljani so uničene železniške in avtomobilske delavnice, prve vsled nerazumljive politike zagrebške železniške direkcije, druga vsled nespretnosti vojne uprave. Jeklarna v Ravnah bi lahko delala za državne železnice. Ministrstvo saobračaja, ki je odposlalo posebnega eksperta, se je o tem prepričalo, a v praksi se še nadalje naroča v Budimpešti. Vojna uprava naroča postelje v Avstriji, dočim bi s svojimi naročili lahko rešila situacijo na Jesenicah. Vsa lesna industrija propada zaradi previsoke izvozne carine v zvezi s konkurenco Avstrije in Češke. Tovarna papirja nima celuloze, dočim se naša celuloza izvažna v Italijo itd.

Kriza industrije v Sloveniji je kriza industrije vse Jugoslavije. Odločiti se moramo: je-li hočemo imeti svojo nacionalno industrijo, ali pa hočemo ostati čisto agrarna dežela. Prepričan sem, da bomo pozneje z ogromnimi stroški poskušali zopet dvigniti ono, kar danes opuščamo.

= **Poziv na prijave zalog lesa v svrhu dodelitve vagonov.** Vladni komisar pri Lesnem odseku Zveze slovenskih industrijalcev v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II., pozivlje vse lesne industrijalce, trgovce in producente, brez ozira na to, ali so člani Zveze industrijalcev ali ne, da prijavijo na zgoraj navedeni naslov Lesnega odseka do dne 31. januarja t. l. svoje zaloge lesa, nega in rezanega lesa, kraj, kjer se les nahaja, in nakladalno postajo. Prijavi naj se samo one zaloge, ki se nahajajo že v skladiščih ali na žagah (torej one v gozdih ne) in od teh zopet samo oni del, ki se namerava v času od dne 10. februarja do dne 10. maja t. l. izvoziti v Italijo, oziroma preko tržaškega ali kakega drugega pristanišča ob Jadranskem morju v ostalo inozemstvo. Na podlagi teh prijav se bodo potem razdelili od železniških uprav za izvoz lesa na razpolago danih vagoni posameznim strankam. Kdor ne bi zalog prijavil, se mu za prej omenjeno dobo treh mesecev ne bo dodelilo nikakega vagona. Istotako pa bi se od dodelitve vagonov črtal oni, ki bi zaloge, katere se bodo od slučaja do slučaja po posebni komisiji pregledale, napačno prijavil. Za prijavo pride v poštev seveda samo oni les, ki se nahaja v Sloveniji. Stranke, katere imajo sedanje certifikate v roki, se še pozivljajo, da jih za gotovo izrabijo do dne 10. februarja t. l., ker bodo po tem datumu ti certifikati razveljavljeni.

= Gospodinski tečaji po deželi.

V drugi dobi zimskega tečaja, ki traja od 3. januarja do 15. marca t. l., se vrše gospodinski tečaji po sledečih krajih: V Ormožu pod vodstvom ge. Premrou, v Studenicah pri Poljčanah pod vodstvom ge. Primožičeve, v Letušu ob Paki pod vodstvom ge. Sittigove, v Trbovljah pod vodstvom ge. Odlaskove in v Podbrezju nad Kranjem pod vodstvom ge. Jakličeve. Jesenski tečaji so se dovršili povsod s prav povoljnim uspehom. Spričo obilnih prigrasil sta se morala tečaja v Ormožu in v Podbrezjah ponoviti. Opozorjamo že sedaj mero-dajne kroge, da se za prireditve jesenskih gospodarskih tečajev, ki prične 15. oktobra t. l., že sedaj zainteresirajo in da predložijo pravočasno svoje prošnje na poverjenstvo za kmetijstvo.

= **Poziv vinogradnikom.** V kratkem bode sklepala naša država trgo-

vinsko pogodbo z Italijo. Preti nam velika nevarnost, da izsilijo pri teh pogajanjih Italijani od naše vlade uvoz svojih vin v Jugoslavijo in s tem uničijo naše vinogradništvo. Temu se je z vso močjo upreti. Sklicujte protestne shode po vseh vinorodnih občinah. Pošiljajte proteste proti tej nakani v imenu občin, kmetijskih podružnic, kmetijskih in vinarških društev, zadrug itd. v roke naših poslanskih klubov v Beogradu brez razlike političnih strank. Bodite oprezní, da ne nastane katastrofa.

Vinarski strokovnjak.

= **Postojna ali Rakek.** Važno vprašanje prihodnje trgovinske konference z Italijo bo tudi določitev naših mejnih železniških postaj. Najbolj nas interesira seveda ali bo mejna postaja Rakek ali Postojna. Meja bo presekala Južno železnico prilično pri „Ravberkomandi“, to je kaka dva kilometra od Postojne sem. Nekateri gospodarski razlogi govore za določitev postaje Rakek kot mejne postaje, vendar nam je Postojna kot mejna postaja iz narodnih razlogov mnogo bolj pri srcu. Kakor slišimo, se pogaja Južna železnica za postajo Rakek. Tudi na mariborski konferenci se je pogajala za postajo Maribor kot prehodno postajo. Ako ostane Maribor na severu in ako se določi Rakek kot južna mejna postaja proti Italiji, smo nasproti inozemstvu, četudi ne faktično, pa vsaj navidezno, prikrašteni za kakih 25 kilometrov našega ozemlja. Zaradi tega ne moremo pristati na to, da bi bili Maribor in Rakek mejni postaji.

= **Nove proge v Sloveniji.** Ministrstvo za promet je odločilo, da se v Sloveniji zgradi nekaj novih železniških prog, ker so nekatere proge zaradi novih državnih mej izgubile na vrednosti. Najpreje se zgradi proga Kočevje-Brod in Rogatec-Krapina.

= **Koliko papirnatega denarja ima Jugoslavija?** Veliko se govori, da je finančno gospodarstvo naše države slabo, da finančni minister venomer tiska nove bankovce ter z njimi pokriva državne izdatke. Res je, da postaja množina bankovcev v Jugoslaviji vedno večja, a niti od daleč ni dosegla one visine, kakor v drugih državah. Proti koncu pretečenega leta smo imeli bankovcev v prometu približno 3100 milijonov dinarjev. Nemška banka pa je imela okroglo 65.000 milijonov mark, Avstro-ogrska banka preko 50.000 milijonov kron, Francoska banka 40.000 milijonov frankov itd. Vidi se torej, da je naša Narodna banka najbolj solidna izmed vseh naštetih.

= **Trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo** so bila — kakor poročajo iz Beograda — pred kratkim končana. Dosežen je sporazum v vseh trgovskih vprašanjih, o tranzitu, carinah, plovbi in železniškem prometu. Politični del teh vprašanj se bo vršil pozneje.

= **Dolg naše države pri Narodni banki kraljevine SHS?** Ker so dohodki naše države manjši kakor izdatki, krije finančni minister primanjkljaj na ta način, da dobiva posojila pri Narodni banki kraljevine SHS. Do sedaj si je izposodilo finančno ministrstvo približno 1900 milijonov dinarjev. K temu pride še približno 900 milijonov dinarjev, ker si je država izposodila celo vsoto, ki jo je rabila za zamenjavo avstrijskega denarja pri Narodni banki. Celoten dolg naše države pri naši emisijski banki znaša nekaj čez 2800 milijonov dinarjev. Ta vsota je sicer ogromna, vendar je v primeri z dolgi, ki jih imajo druge države napram svojim emisijskim bankam, precej nizka.

Beleške.

b. Lepi zavezniki! S kom se družijo naši klerikalci v ustavotvorni skupščini? Od drugih malih strank jim je zelo blizu tudi takozvani „Narodni klub“, s katerim se klerikalci prav dobro razumejo, ampak smolo imajo v toliko, da šteje ta klub samo štiri poslance, kar je za klerikalne načrte veliko premalo. Zanimivo je

pri tem tudi to, da so v tem klubu sami brezverci in njegov član doktor Šurmin je celo predlagal, da se ne priseže pri Bogu, temveč kar tako, brez Boga! To, seveda, klerikalce čisto nič ne moti, da ne bi še dalje ostali v najtesnejšem prijateljstvu z dr. Šurminom in njegovimi še tremi tovariši iz narodnega kluba. Kakor se iz tega vidi, je našim klerikalcem res zelo veliko do vere!

b. Zemljoradnikom (samostojnežem) očitajo klerikalci, da so za vladin ustavni načrt in da podpirajo radikalno-demokratsko vlado. Noben razsoden človek ne vidi v tem nič nenaravnega, ker s tem ščitijo zemljoradniki koristi svojih volilcev, kmetov, ker bo vlada zadostila njihovim zahtevam in samo klerikalci so zmožni nastopati proti vsaki vladi, ki ni njihova, pa naj ona dela še tako dobro. Ali bi hoteli klerikalci, da bi zemljoradniki skupno delali z njimi in muslimanskimi begi, ki so največji sovražniki kmeta? S temi se morejo pač družiti samo naši klerikalci, ki doma vpijejo o veri, v Beogradu se pa združujejo z brezverci (narodni klub) in muslimani, doma so za kmeta, v Beogradu se pa družijo s strankami, ki so največji nasprotnice kmeta.

b. Narodnih gard, ki se ustanavljajo v raznih krajih države za boj proti državi sovražnim elementom, se naši klerikalci zelo bojijo in veliko pišejo o tem. Te narodne garde morda res niso potrebne, ker imamo vojaštvo in orožništvo, ki je dosti močno, da ukroti te protidržavne elemente. Ampak bati se ni treba teh narodnih gard nikomur, ki ni sovražnik države in zato nas narodne garde čisto nič ne vznemirjajo.

b. Avtonomija! „Slovenec“ primerja zahtevo primorskih Slovencev po avtonomiji zahtevi naših klerikalcev po avtonomiji! Razlika je pa velikanska, ker primorski Slovenci so čisto drug narod kot Italijani in je naravno, da zahtevajo za sebe avtonomijo, ker hočejo ravno obvarovati svojo narodnost. Jugoslovani smo pa en narod in je čisto nepotrebno, da se medsebojno odtujujemo, ko nam je za zblíževanje tako potrebno kot vsakdanji kruh.

b. Veliko govoriti, pa čim manj delati, to je geslo naših klerikalcev in zato sedaj nastopajo v Beogradu zato, da bi smeli poslanci čim več govoriti, samo da bi se v ustavotvorni skupščini čim manj storilo. Celo v Ameriki, ki je vendar na vsa svobodoumna in napredna država, vlada jo v parlamentu omejitve, ki ne dovoljujejo posameznim poslaneem, da bi z dolgimi govori ovirali delo, naši klerikalci bi pa hoteli, da bi se v ustavotvorni skupščini čim več govorilo, samo da bi se čim manj storilo. So res lepi zastopniki ljudstva, ti klerikalni poslanci!

b. Nasilstvo imenuje „Slovenec“ poslovnik ustavotvorne skupščine, ki ga je podpisal in s tem odobril klerikalni voditelj dr. Korošec, ko je bil še minister. Taki so klerikalci: storijo nekaj in ko se to „nekaj“ slučajno obrne proti njim, pa pravijo, da je to nasilstvo.

b. Na Radiča so hudi klerikalci, ker jih noče v ustavotvorni skupščini podpirati v njihovem razdiralnem delu, temveč rajše sedi v Zagrebu in od daleč zasleduje borbo v konstituenti. Lepo je od klerikalcev, da odkrito priznavajo, da bi se oni prav lahko sporazumeli tudi z Radičem, samo da bi mogli razbiti Jugoslavijo.

b. Proti Srbom so bili klerikalci vedno, to je vendar vsakomur dobro znano, kakor je dobro znano tudi to, da klerikalci svojega sovraštva do Srbov niti danes ne prikrivajo. Vsi klerikalni listi vendar vsak dan pri-

nesejo kaj proti Srbom, ker so tega pač vajeni in vendar ima „Slovenec“ pogum trditi, da to ni res, da je to samo obrekovanje. Posebno na deželi se bodo ljudje, ki bodo čitali „Slovenca“, smejali, ker tam posebno dobro vedo, na kak način hujskajo razni duhovniki in drugi klerikalni agitatorji proti našim osvoboditeljem, ki se jim imamo zahvaliti, da se ne nahajamo več pod habsburško peto. Pa v tem grmu ravno tiči zajec: Klerikalci so hudi na Srbe, ker so nas ti osvobodili od Habsburžanov, ki so jim klerikalci vedno peli tako slavo. Razumemo se.

Novosti.

* **Kako hitro se pozablja!** Komaj dve leti je po svetovni vojni, in kako smo pozabili vse, kar se je godilo takrat. Kaj šele začetek vojne! Ta je že sedem let daleč in marsikaj nam je že izginilo iz spomina. So pa stvari, ki jih ne smemo pozabiti. To so oni dogodki na Dunaju in v Ljubljani, ki o njih čitate v naši „Svetovni vojni.“ Zato čitajte marljivo in opozorite na to svoje znanec! „Svetovna vojna“ bo izhajala vse leto. In vse to za 32 kron!

* Čez tri leta dobimo ustavo, ako bi se uveljavile zahteve, ki jih postavljajo zastopniki manjšine (med njimi seveda ne manjkajo klerikalci) glede takozvane svobode govora v konstituenti. Če bi šlo po njihovem bi mogel vsak poslanec k vsakemu členu ustavne predloge govoriti eno do dve uri, event. še več, in to potem, ko je ustavni odbor, v katerem ima itak vsaka skupina, ki šteje vsaj 10 članov, po enega zastopnika, dolge tedne razpravljati vsako podrobnost in se je mogla vsaka misel, vsak predlog uveljaviti. Minister Trifkovič je včeraj v poslovnem odboru predložil nekoliko računov, ki kažejo, kakšne posledice bi imela taka skoraj neomejena svoboda govorov. Gosp. Trifkovič je vzel v račun samo Radičevce in komuniste ter je izvajal: V konstituenti je 10 poslanskih skupin. Ako govorita od vsake skupine po 2 poslanca, je 20 govornikov, in ako govori vsakdo po 1½ ure, znaša to 30 ur. Ker pa je 12 poglavij v ustavi, se zviša število na 240 ur. Radič in komunisti imajo skupno 108 poslancev. V sedanjem ustavnem načrtu je 100 členov. Če jih pomnožimo s 108 in če se sme o vsakem členu govoriti po 1½ ure, znaša to 10.800 ur, t. j. nad tri leta, ako se računa, da trajajo seje po 10 ur dnevno in se ne vštejejo prazniki. Zato smatra tako postopanje za rušitev in ne za graditev države. Ustavo pa je treba sprejeti najkasneje v treh mesecih.

+ **Slovenski separatizem.** Beograjska „Pravda“ piše: Naša država in naša narodna bodočnost ne sme postati žrtev trenutnih težav in razpoloženj, zato moramo z gospodi separatisti govoriti z jekleno logiko zdravega plemenskega egoizma! Torej bratje Slovenci: Vaša rešitev, vaš obstanek je mogoč samo v našem ujedinjenju, ki daje ravno Slovincem največ ekonomskih pogodnosti. Slovenski separatisti morajo vedeti, da mi Srbi ne damo za sistem avstrijskih avtonomij, s katerim hočejo maskirati svojo protidržavno politiko, kosti niti enega Sumadinca. Še več: ako so slovenski separatisti v resnici predstavniki volje in razpoloženja večine slovenskega naroda — kar pa ne moremo verovati, tedaj jim bomo mi Srbi drage volje pomagali, da si ustanove svojo državo, ali nikar pa naj ne mislijo, da bomo mi njim na ljubo položili v temelje naše države peklenjski stroj in obliki avstrijskih plemenskih avtonomij. Gospodje separatisti in poluseparatisti, vi pravite, da se ne bojite Srbov, pač pa se bojite srbijanske balkanščine. Toda v odgovor vam bodi logika strašnih števil.

Srbija (v starih mejah) ni imela niti tri milijone prebivalcev, a položila je na žrtvenik osvobojenja in ujedinjenja en milijon življenj svojih najboljših sinov, tako da danes ne predstavlja niti sedmega dela naše domovine. Srbija je odigrala svojo vlogo „srbijanske balkanščine“ nad vse slavno. Tudi ako bi sedaj hotela igrati vlogo Prusije, tega ne bi mogla, ker je izročila sebe in svojo usodo naši skupnosti. Samo dve možnosti sta: da z ujedinjenimi močmi stvorimo svojo novo državo, ali pa se vrnemo v srednjeveško temo verskega fanatizma, da razvijemo „katoliške“ in „pravoslavne“ praporje in da se koljemo med seboj. Vi, gospodje separatisti, bi hoteli drugo.

* **Važno za mojstre in pomočnike kovinskih obrti.** Na prošnjo deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani priredi poverjeništvu za uk in bogočastje na dež. obrtni šoli v Ljubljani v času od 1. aprila do 30. junija 1921 strokovni tečaj za železninarje, ki bo pristopen mojstrom in pomočnikom kovinskih obrti. Pouk bo trajal vsak dan šest ur in bo obsejal poleg strokovnih predmetov tudi računstvo, kalkulacijo, spise in knjigovodstvo. Najmanjše število udeležencev naj bode 25, največ 40. Stroške tečaja, to so izdatki za učne honorarje in za najpotrebnejša učila, bo prevzela učna uprava. Za vse druge izdatke, kakor na primer za hrano in stanovanje bodo morali obiskovalci tečaja skrbeti sami. Mojstri in pomočniki kovinskih obrti, ki bi se radi tečaja udeležili, naj priglase svojo udeležbo z natančnim naslovom in bivališčem do 15. marca t. l. Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani. Udeleženci se bodo vpoštevali brez ozira, ali so mojstri ali pomočniki.

* **V strahu in trepetu so slovenski klerikalci,** ko bero poročila o ustanavljanju narodnih gard v Jugoslaviji, ki so se stavile na razpolago vladi v borbi proti državnim elementom v državi. Ker je delo narodnih gard naperjeno edino le proti raznim notranjim in zunanjim sovražnikom naše kraljevine, si moremo klerikalen strah pred narodnimi gardami razlagati le na ta način, da se klerikalci sami štejejo med te protidržavne elemente. Kak strah bo prevzel naše klerikalce, ko zvedo, da se tudi v Sloveniji osnuje narodna garda z isto nalogo, kakor jo imajo v Bosni in Vojvodini. — Na nizki napad, ki ga je priobčil „Slovenec“ v zvezi z narodno gardo na jugoslovanske dobrovoljce, bo „Slovenec“ od Saveza dobrovoljcev že sam dobil primeren odgovor.

* **Štirje Ljubljančani — za Avstrijo.** Kakor je znano, imajo naši Nemci pravico odločiti se za avstrijsko državljanstvo, v katerem slučaju morajo pa potem res oditi v obljubljeni deželo, t. j. v Avstrijo. V Ljubljani se je do sedaj odločila samo četvorica Nemcev za Avstrijo, in sicer: odvetnik dr. Eger, Franc Drogenig, trgovec in hišni posestnik, M. Ranth in Josip Schneider, trgovec. Dr. Eger je odšel v Avstrijo že kmalu po prevratu, ostali trije se nahajajo še v Ljubljani.

* **Konferenca o delavskem vprašanju.** Iz Beograda nam poročajo, da se je pretečeno soboto v kabinetu ministra za socialno politiko z zastopniki socialnodemokratske stranke vršila konferenca, katere sta se razen ministra za socialno politiko in njegovega pomočnika udeležila poslanca Korač in Divac. Razpravljalo se je vprašanje — povodom „obznane“ — kakšni koraki se nameravajo storiti, ako bi delodajalci pričeli proti delavstvu nasilno postopati. Razpravljalo se je tudi vprašanje o delavskem zavarovanju. Zlasti se je opozarjalo na važnejše delavske kategorije, kakor rudarske in prometne, da se jim kolikor mogoče zagigura plača, prehrana in stanovanje, in sicer ne samo delavcem, nego tudi njihovim rodbinam. Socialnodemokratska stranka je predlagala, naj se

skliče enketa, ki naj bi presojala položaj rudarskih in tudi drugih delavcev in da se ustvari sistem, po katerem naj bi se izboljševal položaj delavstva. Minister je predlogu pritrdil. Vprašanje se bo rešilo potom naredbe.

* **Popis prebivalstva in domače živine.** Glasom odredbe ministrstva za socialno politiko se bo vršil popis prebivalstva in domače živine v Jugoslaviji dne 31. januarja t. l. S popisom naj se ugotovi število prebivalstva, kakor se najde v noči med 31. januarjem in 1. februarjem 1921; vpisovanje v seznamek sam pa se prične dne 1. februarja 1921 zjutraj istočasno v vsej kraljevini, tako da bo najkasneje do dne 10. februarja popis dovršen v vsej državi.

* **Odkritja o tujih agentih med našimi komunisti.** Beograjska „Tribuna“ objavlja obširno poročilo o aretovanju komunistov. Preiskava proti tujim komunističnim agentom je pokazala vso absurdnost trditve naših komunistov, da tuji agenti nimajo svojih prstov v njihovih organizacijah in da tujcev v njihovih vrstah sploh ni. Te dni je bilo aretovanih več oseb, ki so po „Obznani“ propagirali v srbskem in svojem materinem jeziku (madžarskem in ruskem) svoje komunistično prepričanje. Iz papirjev, ki so se našli pri njih, se razvidi, da so imeli zvezo z našimi komunističnimi organizacijami. Pri enem teh agentov, A. Jancsiju, Madžaru in bratu famoznega peštanskega komisarja ob času komunističnega režima, se je našel, v klobuku zašit, izrezek iz nekega madžarskega lista, kateri poroča o „junaških“ činih tega komuniste na Madžarskem. Izvršil je mnogo ropov ter se je posebno odlikoval kot vodja neke tolpe, ki je imela nalogo, da opleni juvelirske delavnice v Pešti. Naropala in zaplenila se je ogromna vsota denarja. Ta izrezek mu je služil kot legitimacija in spričevalo o sposobnosti za naše komuniste.

* **Lahi lepo začenjajo.** V čisto hrvatsko vas Rakalj v Istri je poslala italijanska šolska oblast učitelja in učiteljico — oba iz Sicilije, nobeden ne zna niti besedice našega jezika. Kakor se vidi, se Italijanom zelo mudi, da bi čim prej poitalijančili primorske Slovence in Hrvate, ne pomišljajo pa pri tem, da danes taki poskusi niso več tako lahki.

* **Italijanska vlada in visokošolci iz zasedene Slovenije.** Italija, ki nam je s svojo grabežljivo roko odtrgala najboljši del Slovencev, dobro ve, kaj pomeni narodu inteligenca. Zato se prav nič ne briga za one svoje visokošolce iz zasedenega ozemlja, ki študirajo po univerzah v tujini. Računa pač popolnoma pravilno: kadar bo narod brez izobražencev, bo lažje obračunati z njim. V sami Pragi n. pr. je 1/3 slovenskih dijakov samo takih iz zasedenega ozemlja, ki ne uživajo od Italije prav nikake podpore. Njih materialno stanje ni zavidanja vredno. Po bratovsko si dele z ostalimi slovenskimi dijaki in skupni, popolnoma nepolitični, strogi ekonomski „Slovenski dijaški zadrugi v Pragi“, križe in težave dijaškega življenja. Kdor uvidi, da prazne besede ne zaležejo nič in da je treba tu z dejanjem nastopiti, se mu nudi prilika dovolj, da aktivno sodeljuje in stekel si bo vrhu tega še hvaležnost dijaštva. Prispevke je poslati na Jadransko banko v Ljubljani, na račun „Slovenske dijaške zadruge v Pragi“.

* **O varstvu manjšin** je napisal celjski nemški list cel članek in citira tozadevne določbe senžermenske mirovne pogodbe. Kakor je znano, izvršuje naša država določbe zelo natančno in daje raznim narodnim

manjšinam — posebno našim Nemcem, za katere se poteguje celjski nemški list — še veliko več, kakor to od nas zahteva mirovna pogodba. Nemško se lahko pri nas govori v uradih, za nemške otroke so nemške šole, Nemci izdajajo svoje liste, sploh njihovemu številu primerno se vpoštevajo in celjski nemški list se ne more čisto nič pritoževati. Za Avstrijo pa — kakor se zdi — določila za varstvo narodnih manjšin sploh ne obstojajo, na Koroškem Slovencev sploh nočejo priznati in jih preganjajo na vse mogoče načine. Ako se bodo tudi našim Nemcem pristigle marsikake pravice, ki jih sedaj uživajo, ne bo to naša krivda, celjski nemški list bo moral poiskati krivca pri koroškem Heimatsdienstu, odnosno avstrijski vladi, ki bo s svojim divjanjem po Koroškem dovedla naše Nemce prej ali slej v enako situacijo, v kakršni se nahajajo koroški Slovenci.

* **Učitelji-begunci.** Na Notranjskem in Primorskem občutno primanjkuje slovenskih učiteljev, ker so v začetku italijanske okupacije mnogi zapustili deželo iz lastne volje, mnogi pa zaradi pritiska od strani okupacijskih oblastev. Vsi ti učitelji so v osvobojenem delu domovine. Njihova dolžnost bi bila, da se vrnejo na svoja mesta. Ravno na Notranjskem in Primorskem je stalo naše šolstvo pred vojno na zelo visoki stopnji in šolske razmere se v teh krajih sedaj nikakor ne smejo poslabšati, ker dobro šolstvo nam je tam sedaj bolj kot kdaj potrebno. Vemo dobro, da ni ravno prijetno vračati se v okupirano ozemlje, ampak pustiti zaslužnjene brate brez šol, je še mnogo slabše in ima usodne posledice.

* **Amnestija vojnih beguncev.** Povodom amnestije, ki bo združena s čistilno akcijo v okrožjih z arnavtskimi odmetniki, je minister dr. Kušovec predlagal, da se za vse pokrajine zopet izda amnestija vojaškim beguncem, ako se vrnejo v določenem roku v domači kraj. S tem bo mnogim vsled neodgovornih agitacij zavedenim fantom mogoča vrnitev.

* **Brezplačna vožnja vojakov.** Minister vojne in mornarice, general Branko Jovanović, je sporazumno z ministrom za promet izdelal poslovnik za brezplačne vožnje vojakov na železnicah, kadar potujejo domov na dopust.

* **Paketna pošta iz Amerike.** V Prago je dospelo 460 ameriških paketov za Jugoslavijo, kot prva ameriška poštna pošiljatev. Paketi bodo v nekaterih dnevih odposlani v Jugoslavijo. Naše jugoslovanske pošte bodo sprejemale pošiljatev za Ameriko, ko bodo prišla iz Amerike potrebna obvestila.

* **Delovne kolone obsojenih verižnikov in navijalcev cen.** Kakor znano je češkoslovaška vlada podala zakonski načrt o ustanovitvi delovnih kolon za obsojene odiralce ljudstva. Podobni zakon je sedaj izdelala tudi ital. vlada. In pri nas? Delo bi mogoče bolj učinkovalo kakor pa neznatne denarne kazni.

* **Iz Darnelj pri Celju** se je umaknil v hiralnico v Vojniku znani zagrizeni klerikalni političar, župnik Ogrizek. Menda bo sedaj pustil politiko v miru.

* **Za Borštnik-Verovškov spomenik** je daroval g. Miško Vlaj, trgovec v Wolfovi ulici v Ljubljani, znesek 400 kron. G. Josip Olup, gostilničar pod Trančo, je daroval v isti namen 40 kron. Posnemajte ju! — Znesek se je odposlal Udruženju gledaliških igralcev.

* **Prijeti divjaki.** Kakor je znano, so neznani zlikovci pred nedolгим časom na metliškem pokopališču ponoči razbili in razmetali skoraj vse nagrobne spomenike. Sedaj so zlikovce prijeli, bili so to trije hlapci. Divjaki zaslužijo eksemplarično kazn.

Svetovna vojna.

Dalje.

Odločili so Angleži,
ker Anglež je diplomat,
oni vedno so na preži,
kdaj dobijo Carigrad.

In zato smo zarožljali,
kot spodobi se tako,
da smo Srbu pokazali;
Bosna naša je in bo.

Kajti Bosna je bogata,
gozde ima prek in prek,
ima srebra, ima zlata,
lahko reši nas zadreg.

In tako smo vse zvršili,
kar sklenili smo že prej,
s tem obenem proslavili
smo cesarski jubilej.

Da bi narod kaj vprašali,
to nam ni prišlo na mar,
s tem smo svetu pokazali,
kdo je v Bosni gospodar.

Toda Srbija (zdaj znova
v sobi je nastal ropot)
Srbija je moč surova,
to je gnezdo vseh zarot.

Tam v Belgradu je vsled tega
nastal velik krik in vik,
tam je gadova zalega,
tam je mesto vseh intrig.

Pašić tam naklepe kuje
on vam zviti je ko lisjak,
kjer le more, zveze snuje,
z njim imamo boj težak.

Ustvaril zvezo je balkansko
Rus mu je ob strani stal
svojo vojsko nekrščansko
proti Turkom vkup je zbral.

Srbi Turke so zmlatili,
ki so nam zavezniki,
mi bi bili jih rešili,
pa prepozno smo prišli.

Kajti mi smo trdno stali
na stališču „status quo“,
ker pa drugi so molčali,
rekli smo za zdaj: naj bo.

Da popravi se napako,
kdor je dober diplomat,
priliko porabi vsako —
to za nas nauk je zlat.

Pridobili smo Bolgare,
Ferdinand je naš pristaš,
rekli smo: udari, care,
kar dobil boš, to imaš.

Res so udarili Bolgari,
kaj o tem bi pravil vam,
marsikdo pač rad udari,
potlej pa je tepen sam.

In tako se je zgodilo,
tepen bil je Ferdinand,
in umaknil se pred silo
je barbarskih srbskih band.

Zraven Grki in Rumuni
Vzeli svojo so posest,
bili težki so računi,
ko prišli smo v Bukarest.

Ferdinand je milo stokal,
vse so vzeli mu nazaj,
skoraj je že kufre pokal,
bil je siten položaj.

Vendar nekaj smo dosegli,
krog balkanski je razbit,
k sebi smo Bolgare vpregli,
Ferdinand je ptiček zviti.

Tudi Turki so tožili,
da zgubili so preveč,
nas pomoči so prosili:
kje je vaš avstrijski meč?

Tu smo našli misel pravo,
dolgo Bog ohrani jo:
iznašli novo smo državo,
ustvarili Albanijo.

Srbe ven smo izpodili
vzeli Skader jim in Drač,
Nikiti smo obljubili
tam pri morju par palač.

Z nami druge vse države
so zavzele se za to,
da mednarodne postave
vsaka spoštovala bo.

In Albanija postala
res država je za nas,
ako zdaj je še bolj mala,
lahko večja bo čez čas.

Nemci Wieda so poslali,
mi smo dali milijon,
da palačo sezidali
v Draču smo za knezov tron.

Tako Srbe smo ugnali,
Wied v Albaniji je knez,
zraven bomo poiskali
drugih nam ugodnih zvez.

Ko se bodo skupaj zbrali
Turki, Ferdinand in Wied,
bodo vsi na Srbe vstali
in ugoden bo izid.

Toda zdaj, gospoda moja,
stvar še urejena ni:
na Balkanu ni pokoja,
kdo ve, kaj se še zgodi.

Zato prosim, da zasliši
se minister naš armad,
on je važen mož v tej hiši
in bi spregovoril rad.

Hetzendorf, minister vojne,
vzel besedo je na to:
imel je načrte dvojne
in govoril je tako:

Če se bomo vedno bali,
vedno slabše bo za nas,
vsi se bodo nam smejali,
to slabosti bo dokaz.

Ker o tem je mnenje naše:
da hodili smo doslej
kakor mačka okrog kaše,
to ne gre tako naprej!

Ako gledamo zmešnjave,
ki pretijo od povsod,
ki slabijo moč države
in habsburški slaven rod,

ako gledamo vse niti,
ki se spletajo krog nas,
lahko nam jih je slediti,
in najboljši so dokaz,

da vse spletke in nakane,
(kdor je dober diplomat
temu te stvari so znane)
vodijo tja — v Belegrad.

Belegrad — to je zalega,
to ognjišče je prevar,
in od tam v državo sega
skrita roka nam na kvar.

Kaj je treba, da pustimo
to nevarno gnezdo tam —
zmijo srbsko zaterimo,
kakor tu predlagam vam:

Naša slavna je armada,
zmagala doslej vsekdar,
strla srbskega bo gada —
treba je le — en udar.

Kaj nam trebajo milijoni,
ki v blagajnicah leže,
kaj nam trebajo kanoni,
ki v vojašnicah stoje.

Polne naše so zaloge,
fabrik imamo dovolj,
in železne naše proge
polnijo se bolj in bolj.

Vsa strelišča in skladišča
pušk so polna in blaga,
treba je nam le bojišča,
da nas zopet svet spozna.

Vsako leto milijone
dali v vojni smo zaklad,
a uspehe naše krone
jaz bi enkrat videl rad!

Ej, princ Evgen, vitez slavn,
Lavdon, slavn general,
ko v tej krizi bi državni
vidva vstala spet iz tal!

To bi se nam vsem smejala,
rod naš je boječ in plah,
vidva Turke sta ugnala,
nas je skoraj Srbov strah.

Za armado je žaljivo,
kar se zdaj pri nas godi —
a poveljništvo ni krivo,
ako se na vse — molči!

Imamo možé sposobne,
vsak pokazal bi, kaj zna,
le udarimo na bobne,
da se prilika nam da!

Če bi šlo po naši volji,
bil bi kratek ta proces:
kajti v Srbijo, pa kolji,
ropaj, bij in kradi vmes!

Hitro bilo bi končano,
kmalu bi nazaj prišli,
ko iztrebimo to rano,
bomo brez nevarnosti.

Zdaj pa moramo vprašati
slavni naš državni zbor.
Kje so naši diplomati,
kje je naš cesarski dvor?

Kaj to briga socialiste,
Kaj naj ve neumni kmet,
kaj to briga civiliste,
kar naj sklene vojni svet.

V nas se modra kri pretaka,
drugi rdeče so krvi,
to velika je napaka,
da zdaj ljudstvo govori.

Tudi treba je priznati,
da ljudi je vedno več,
nič ne more škodovati,
če jih nekaj uniči meč.

Ker sovražna propaganda
sega že v najširši krog,
vzela bo rdeča banda
nam politiko iz rok.

To je popustljivost naša,
in enakopravnost vseh —
zraven nihče se ne vpraša,
kakšen končni bo uspeh.

Če to pojde tako dalje,
kmalu konec bo držav,
ker poulične kanale
zrastejo nam preko glav.

In posebno tam od juga,
tam nevarnost nam preti,
tam doma je tista kuga,
ki državo nam mori.

To je srbofilstvo blazno,
ki povsod že širi se,
mi pa gledamo prijazno,
kako Srb šopiri se.

Tu je treba izvršiti
resno operacijo,
in to more se zgoditi
z vojno okupacijo.

Zato pravim, da čast naša
nam udariti veli,
kdor od dne do dne odlaša,
ta čas pravi zamudi.

Polne naše so kasarne
in dovolj municije,
v tem razloge vidim stvarne,
v svrhu ekspedicije.

Naši polki so pri volji,
vsi po slavi hrepene,
naj se vendar jim dovoli,
da si zmago priboré.

Plane imamo gotove,
to zabava bo za nas,
to prizor bo za bogove —
zgled svareč za večni čas.

Zdaj, gospoda, dovolite,
da podam vam svoj načrt,
naše karte so odkrite —
pot v Solun — je nam odprt.

Da stvar lepše bo začela,
treba je grupacije,
ko bo ta lepo uspela,
začno operacije.

Ena vojska se opira
na naš slavn Temešvar,
druga iz Bosne primarsira,
Tretja vdari naj na Bar.

Belgrad vzamemo z naskokom,
vajeni smo takih zmag,
Z enim samim našim pokom
konak bo odletel v zrak.

To zgodi se v enem dnevu —
treba ni nam mnogo sil —
dvor kraljev enak bo hlevu,
tam se bo moj konj spočil.

Vojska se naprej pomika,
v Valjevu je drugi dan —
to težava ni velika,
s tem je glavni boj končan.

Srbske padajo trdnjave,
kot odnesel bi jih piš —
tu že sredi smo države —
tretji dan bo padel Niš.

Zdaj ničesar več ne brani
našo zmagovito pot —
gremo proti vzhodni strani
in zasedemo Piro.

Druga vojska naokoli
je prešla čez Kačanik
in ob Vardarju nizdoli
že doni naš: Heil und Sieg.

In tako lepo dospeli
smo pred slavn naš Solun,
vojsko srbsko smo zajeli —
in zdaj pride obračun.

Vojna svoje ima zakone,
kjer je ona gospodar,
zna le puške in kanone,
drugo je postranska stvar.

Ona malo se ozira
na evropske mislece,
prebivalstvo fizilira,
pop naj gre na vislice.

Dalje prihodnjič.

Umor v župnišču.

Župnik ubije duhovnega sobrata ter mu odseka glavo.

V Splitu se je pričela dne 11. t. m. pred kazenskim senatom, ki zamenjuje po foto senzacionalna razprava proti župniku v Katunih, donu Franu Jeriču, ki je v besnem sovraštvu s sekro potolkel svojega duhovnega sobrata, župnika Miljenka Jurišića ter mu odrezal glavo. Ta zločin je razburil svojčas celo splitsko okolico. Sedaj se doigrava duhovniška tragedija pred sodiščem ter pokriva zločinca, župnika, z novo sramoto: namesto da bi obtoženec odkrito priznal, se dela nedolžnega in svojega lastnega nečaka zapeljuje h krivemu pričevanju. V naslednjem podajemo glavne momente iz razprave, ki se je začela končala tako, da so obtoženega župnika na predlog branitelja dali še enkrat psihiatrično preiskati, akoravno sta zdravniška izvedenca odločno izjavila, da je župnik izvršil dejanje v popolni zavesti.

Samotar brez ideala.

Obtožnica slika Frana Jeriča kot samotarja, kateremu je denar vse, človeka brez idealov! Po naravi je bil srdit, nagel, nestrpen in maščevalen. Tako ga opisujejo ljudje, ki so ga boljše poznali in tudi njegovi duhovni prijatelji. Na Veliko noč leta 1919. je zaprosil Fran Jerič župnika Jurišića, da pride k njemu ter mu pomaga pri cerkvenih obredih.

Župnik z odsekano glavo.

Popoldne dne 21. aprila 1919. sta videla dva otoka, Ivan in Milica Mandušić, župnika Jeriča razgaljenih rok, krvavih do laktov, na vratih župnišča. Župnik Jerič reče malemu Ivanu Mandušiću: Povej očetu, da naj hitro pride. Imam delo za njega. Komaj je deček pritekel domov, so pohiteli kmetje k župnišču. Na poti srečajo župnikovega sinovca Marina, ki jim ves preplašen reče: Hitro, župnik Franc se je že dve uri tolkel z župnikom Milom ter mu je stolkel glavo. Kmetje so našli župnika Frana gologlavega, rdečega v lice, s krvavimi rokami. Desno roko je imel vso zgrizeno. Na vprašanje kmeta Mata Mandušića: Kaj je za Boga, gospod Franc — odgovori župnik drhteče: evo mu ... m... m... razklal Marin in župnik Mile.

Toda kje je gospod Mile? vpraša kmet.

A, odšel je v Blato. Potem doda: Evo ga doli, mrtev je!

Kmetje odidejo v obednico in vidijo župnika Jurišića — brez glave.

Stvar se je takoj javila orožnikom. Drugi dan je sodna komisija pregledala župnikovo stanovanje in dognala, da je izvršil župnik Jerič zločin v času, ko se je Jurišić bril. Po mišljenju večaka so zadane rane s težkim, ostrim in topim orodjem, in sicer s sekro, ki se je našla v kuhinji. Po znakih se sodi, da je mrtev po prvem udarcu omahnil, padel na tla, a potem ga je morilec tolkel toliko časa, da ga je usmrtil; mogoče je tudi, da je še potem, ko je bil župnik mrtev, tolkel Jerič, prevladan od srda, osvete in strasti po žrtvi.

Poizkus, da prikrije zločin.

Po činu je hotel don Jerič zločin prikriti ter je z velikim mesarskim nožem odrezal glavo, ki jo je spravil v kovčeg. Tu pa ga je prestregel sinovec Marin, ki je preplašen zbežal. Potem je poskušal kmetom in tudi komisiji predstaviti stvar tako, kot da bi izvršil zločin kdo drugi.

Župnik Jerič taji.

Že v preiskavi župnik Jerič trdovratno taji, da je izvršil zločin. On pravi, da je tisto popoldne spal. Zbudil ga je sinovec Marin, ki je priletel v njegovo sobo in mu vzel revolver. Na vprašanje, zakaj da je izvršil zločin, obtoženec ne da točnega odgovora. Misli se, da je razdražilo Jeriča to, ker so hoteli župljani imeti Jurišića za župnika. Zdravniki-veščaki psihiatri iz Splita in iz Zagreba so izrekli mnenje, da se obtoženec pred činom in za časa čina ni nahajal v stanju duševne zmedenosti, temveč da je izvršil zločin vsled posebne duševne dispozicije, nastale vsled njegove zgoraj opisane psihe.

Ubogi Marin.

Zločin bi rad župnik zvalil na svojega sinovca. Ne upa se sicer ga naravnost dolžiti, toda nad vse značilno je, da je ubogi Marina, ki je bil od njega popolnoma odvisen in se ga je strašno bal, poškrbilo in namazal s krvjo svoje žrtve. Marin se je branil in je obgrizel župnika pri tem na roki: Obtoženec je potem napeljal sinovca na krivo pričevanje. Don Miljenko da je imel ljubezensko razmerje z neko Ano Divičevo, katere sin Marinko da se je potem maščeval nad ljubimcem svoje matere. Izpovedi Marina podajajo karakteristično sliko iz ljubezenskega življenja po župniščih.

Župnik krivi 15letnega nečaka!

Prvi dan razprave ni razjasnil misteriozne tragedije. Obtoženec zanika celo obtožnico. Obtoženec je star 63 let, a izgleda, po krepkosti telesa in svežosti obraza, da ima komaj 50 let. V govoru je jako spreten, iz oči mu odsevajo iskre svežosti in odločnosti. Ko ga je predsednik senata vprašal, je-li prizna, da je ubil župnika Jurišića, je odločno in s trdim glasom odgovoril: Niti nisem sodeloval pri umoru, niti kaj učinil in tudi nič ne vem... O pokojniku pravi, da je bil že kot dijak njegov prijatelj. Pozneje sta se kot župnika še bolj sprijateljila. Večkrat je pokojnik prihajal k njemu v posete kot najboljši prijatelj. O Veliki noči sta se dogovorila, da mu bo o praznikih pomagal. Na Velikonočni ponedeljek sta brala vsak po eno mašo, našla sta se potem pri dobrem kosilu ter sta se lepo razgovarjala. Župnik Jerič je potem odšel spat, a župnik Jurišić je rekel, da se hoče še pred odhodom v Blato obriti. Za časa Jeričevega spanja je bil izvršen zločin. To je vse, kar obtoženec izpove, a je pripravljen verovati v vse, tudi v to, da bi njegov sinovec Marin, petnajstletni deček, ubil

župnika Jurišića! Nadalje pravi, da je izvedel o umoru šele od malega Marina in slučajno od Mata Mandušića, ki je pritekel na klicanje, da je župnik Jurišić mrtev. Na vprašanje predsednika, kako, da tolmači vznemirjenost Marina, je rekel, da se mu je zdelo, kot da so „neki satani“ obsedli dečka. Mali je bil jako močan, grizel ga je, a on ni bil v stanju, da mu odvzame revolver. Niti pomislil ni, da je župnik Jurišić ubit, ker je bil prepričan, da je že odšel v Blato. Ko so ga sodniki vprašali, če je videl odrezano glavo, je odgovoril, da je videl samo mlako krvi, toda v sobo ni niti šel niti ni videl mrtvega. Mlaka krvi ga je tako pretresla, da se mu je kar zmešalo... Bil je kakor brez zavesti, „nič nisem videl in tudi gledati nisem mogel“.

Izpovedi prič.

Izpovedi prič ne dopuščajo nobenega dvoma, da je don Jerič izvršil zločin. Negotovo je, ali je prisilil svojega 15letnega nečaka Marina, da mu pomaga pri sekanju glave. Marin si ne upa ničesar povedati. Le trdovratno pravi svoj ne, kadar priče obremenjujejo župnika. Stoji očitno pod suggestijo svojega strica. Državni pravdnik navaja, da je don Jerič na potu, ko so ga gnali v zapor, svojega nečaka nagovarjal: Reci, da si ubil dona Miljenka in dal ti bom vse svoje imetje. Poskusi, razkriti pravi motiv umora, pa niso bili uspešni. Sicer je državni pravdnik vedel povedati, da je obstajalo med obema župnikoma posebno razmerje, ker je baje don Jerič donu Jurišiću pri spovedi odkril, da je pred leti ubil svojega hlapca, pozneje se je pa zbal, da bi ga Jurišić izdal, vendar o tej „javni tajnosti“ zaslišane priče niso mogle ničesar pozitivnega povedati.

Razprava odgodena.

Ker se ni moglo najti motiva za umor, se je sodišče odločilo ustreči predlogu branitelja ter obtoženca izročiti zagrebški kliniki, da se tam njegovo duševno stanje natančno preišče. Razprava je bila zato odgodena za nezvesten čas.

Razno.

× Dedščina neznanega pradedca. Nek pristaniški delavec v Wilhelms-hafnu v Nemčiji je prejel te dni radostno vest, da je prispela zanj dedščina iz Amerike v znesku 30 milijonov mark. Najbolj čudno je to, da je tisti, ki je dedščino zapustil, umrl že pred 120 leti. V svoji oporoki je odločil, da dedščina pripade članom rodbine ter unukom ter praunukom te rodbine, izplača pa se šele čez 120 let z obrestmi vred. Meseca decembra je ptekel rok 120 let.

— Za ohranitev dalmatinskih starin. Po nasvetu umetniškega odelenja je ministrstvo notranjih del potrebno ukrenilo, da se ohranijo umetniške starine v Dalmaciji.

× Velik potres v Južni Ameriki. Iz Valparaisa javljajo, da se slede v Andah velikanski potresi, močnejši od onih v letu 1906., ki so porušili polovico tega mesta. Več gorovij v Andah

se je vsedlo za celih 60 do 70 m višine in v daljavi 8 do 9 kilometrov. Mnogi vulkani, zlasti v Valle Ricca in Laimas bruhajo plamen od 300 metrov višine. Mnogo naselbin in vasi je s prebivalstvom vred popolnoma izginilo; več dolin je zasutih. Število ponesrečencev še ni znano.

× Največja brezžična postaja na svetu. Blizu železnične proge Bordeaux-Arcachon-Bejun, na mestu, kjer je bila poprej železnična postaja avignon-ska, se vzdiguje osem ogromnih jeklenih stebrov, po več kot 250 metrov visokih. To je inštalacija brezžičnega brzjava, postaje „T. S. F.“, ki je za sedaj največja in najvažnejša na vsem svetu. To postajo, ki je že popolnoma dokončana, je sezidala francoska vojna radio-telefografija skupno z ameriškansko marino. Konvencija teh dveh držav se je zaključila dne 11. februarja leta 1919., po kateri bi ta postaja služila vsem potrebam Francije in Amerike. Postaja je tehnično popolnoma dovršena. Aparat, ki služi za sprejemanje in oddajanje tresljajev, sestoji iz osmih jeklenih stebrov, visokih po 250 metrov in oddaljenih po 400 metrov eden od drugega. Ti imajo horizontalno mrežo z 16 paralelnimi žicami in 10 vertikalnimi žicami. Vse to zavzema prostor od 480.000 kvadratnih metrov. Električna energija se dobiva iz posebne delavnice, ki je nameščena v Floiraçu. Postaja je direktno zvezana s Parizom, s specialno brzjavno linijo Pariz-Radio, tako da je Pariz s pomočjo te postaje direktno zvezan z Ameriko in s francoskimi kolonijami. Brzina, ki je predvidena za ta brzjav, znaša 50 besed na minuto ali 72.000 besed dnevno.

× Ponarejeni angleški bankovci. Le Board of Trade naznanja angleški trgovski mornarici, da se v Angliji nahaja v prometu mnogo ponarejenih bankovcev po 1 livru 10 šilingov. Policija je mnenja, da so ti ponarejeni bankovci prišli iz Baku in opozarja na to potnike in trgovce. Iz drugega vira pa se poroča, da so boljševiki izredno večje fabricirali angleške bankovce ter jih v velikih množinah spravili v Anglijo.

Dober dan! in nikakih bolečin ne boste imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa-fluid in Elsa-kroglice, 6 dvojnati ali 2 specialni steklenici Elsa-fluida 42.— K. 6 škatlic Elsa-kroglice 18.— K. Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so: Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15.— K. Fellerjevo pravo medicinalno lilijino mlečno milo s znamko „Elsa“ 19.— Fellerjeva Tannokina-pomada za rast las, velik lonček 15.— K. — Tudi vsi drugi Elsa-izdelki tvrdke Eugen V. Feller, v Donji Stubici, Elsa-trg št. 360 na Hrvaškem so vseskozi zanesljivi in priporočljivi.

Les, hlode, trame, deske drva, oglje kupuje tvrdka F. Škrbec, trgovina z lesom Miklošičeva cesta št. 8/1 (nasproti hotela Union).

Delniška glavnicar
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva: okrog
K 10.000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakasnice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje naj kulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnicar
in rezerva okrog
K 50.000.000.—
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.